

Številka: 00104-23/2020/6

Datum: 13. 2. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje dr. Franca Trčka zvezi z možnostjo pravične razporeditve financiranja mestnih občin

Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije mag. Dejan Židan je dne 15. 1. 2020 Vladi Republike Slovenije posredoval pisno poslansko vprašanje dr. Franca Trčka in sicer:

»Dejstvo je, da glede na razkorak med obsegom obveznih nalog lokalne samouprave in načinom njenega financiranja, najkrajšo potegne ravno Mestna občina Maribor, kar osamljeno opozarjam že šesto leto v DZ. Ker gre za 15 milijonov vreden razkorak, vlado sprašujem:

1. Kdaj in kako bo že končana protiustavna drugorazrednost nas občank in občanov MOM?
2. Kdaj in kako se bo končno lotila nujno potrebne reforme lokalne samouprave?«

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) zavrača ugotovitev poslanca o »protiustavni drugorazrednosti« občank in občanov Mestne občine Maribor. V skladu z 9. členom Ustave Republike Slovenije je v Sloveniji zagotovljena lokalna samouprava, v členih 138. do 144. pa je v ustavi natančneje opredeljena lokalna samouprava. Glede na zapisano v izhodišču za poslansko vprašanje, se ugotovitev poslanca nanaša na financiranje občin v Sloveniji, v tem okviru Mestne občine Maribor. Zakonodajca s področja lokalne samouprave in tudi financiranje občin temeljita na enakosti občank in občanov, s tem da posamezni področni zakoni omogočajo pozitivno diskriminacijo in večjo pozornost vlade pri urejanju posebne pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti in tudi romske skupnosti ter manj razvitih območij oziroma območij z razvojnimi težavami. Sistem financiranja občin, ki ga je utemeljilo Ustavno sodišče Republike Slovenije v obrazložitvah svojih odločb, ko je poudarilo, da mora sistem financiranja občin zagotavljati čim večjo povezanost občine z viri financiranja kot z lastnimi viri, ki so sorazmerni z nalogami občine, ki jih mora zagotavljati svojim občanom, vendar pa tudi solidarnost med občinami s ciljem enakosti državljanov, ne glede na njihov gromtni položaj in prispevek v državi oziroma občinski proračun. Ustavno sodišče je v odločbi števil. U-I-164/13-11 z dne 10. 6. 2015 poudarilo, da mora sistem financiranja občin temeljiti na abstraktni, povprečni občini ter v skladu z načelom sorazmernosti. Glede na zapisano vlada poudarja, da je tudi financiranje Mestne občine Maribor v skladu z ustavo in zakoni ter tako obravnavana enako kot ostale občine.

Glede drugega vprašanja vlada meni, da na področju systemskega urejanja lokalne samouprave v Sloveniji niso potrebne reformne. Zaveda pa se, da je na tem področju potrebno urediti zadeve, ki prekomerno obremenjujejo občinske proračune in da je potrebno odpraviti administrativne ovire pri delovanju občin. Za izvedbo te naloge je vlada v začetku leta 2019 ustanovila delovno skupino za pripravo predlogov sprememb zakonodaje, ki bo zmanjšala stroške občin. Delovno skupino sestavljajo predstavniki ministrstev, k sodelovanju pa je povabila tudi združenja občin. Delovna skupina je predloge za zmanjšanje stroškov občin razdelila v tri skupine.

Na podlagi predlogov združenj občin in ministrstev, je Ministrstvo za javno upravo pripravilo Predlog zakona o finančni razbremenitvi občin, ki ga je vlada že posredovala v obravnavo v Državni zbor Republike Slovenije. Ta zakon sodi v prvo skupino sprememb zakonodaje. Vlada je predlagala noveliranje devetih področnih zakonov, ki so v pristojnosti različnih ministrstev, zato da bo dosežen zastavljeni cilj zmanjševanja stroškov in odprave administrativnih bremen ter povečanja prihodkov občin za izvajanje njihovih obveznih nalog. Spremembe zakonov prinašajo neposredne finančne posledice za državni proračun v višini najmanj 31 mio € in toliko manj stroškov na lokalni ravni.

V drugo skupino sodijo predpisi, ki določajo naloge in pristojnosti občin, katerih priprave so v fazi medresorskega usklajevanja. Pri spremembah teh zakonov gre za obsežnejše in vsebinsko raznolike spremembe, ki se ne nanašajo zgolj na zmanjšanje stroškov občin. Tudi ta skupina predpisov naj bi bila sprejeta v letu 2020 in naj bi pričela veljati v skladu s terminskim načrtom predlagatelja. V ta seznam so uvrščeni zakoni, za katere so združenja občin predlagala spremembe, gre pa za občinske naloge in pristojnosti, ki zahtevajo spremembo materialnega predpisa bodisi zaradi znižanja stroškov občin ali zaradi administrativne razbremenitve ali zaradi povečanja prihodkov občin.

V tretjo skupino pa so bili uvrščeni predpisi, ki po odločitvi pristojnega ministrstva zahtevajo večje systemske spremembe ali celo nove predpise. Zato bodo te rešitve pripravljene kasneje, terminski načrt pa je odvisen od politične uskladitve temeljnih konceptualnih rešitev.

Glede na opisane aktivnosti vlade na področju zmanjševanja stroškov občin, vlada torej ne pripravlja reform na tem področju in meni, da je bilo reformno obdobje v času uvajanja novega sistema lokalne samouprave izkušnja, da se od tedaj vseh sprememb loteva v manjšem obsegu in postopno.